

úmysl, směřující alespoň k oklamání osoby třetí, uznal, že jednání obviněného zakládá objektivní i subjektivní skutkovou povahu přestupku podle §u 320 f) tr. zák. v úvaze, že ustanovení §u 320 f) tr. zák. poskytuje docela všeobecně ochranu každé veřejné listině v její formě, že proto také jednání obžalovaného obsahuje vzhledem k jeho způsobu a obsahu padělání v úmyslu tohoto ustanovení zákona, neboť jednáním obžalovaného obdržela veřejná listina dílem jiný zevnějšek a vzhled, a dílem jiný doslov a obsah. Odvolání obžalovaného bylo rozsudkem krajského soudu v Chrudimi jako soudu odvolacího ze dne 16. listopadu 1926 zamítnuto jako bezdůvodné s poukazem na rozhodovací důvody prvního soudu. Rozsudky těmi byl porušen zákon v ustanovení §u 320 f) tr. zák. Ke skutkové povaze přestupku podle §u 320 f) tr. zák. se vyžaduje úmysl klamati osobu třetí; tak uznává ustálená judikatura bývalého vídeňského nejvyššího soudu (zejm. rozhodnutí č. 2028 a 3336 sbírky Nowak (i tohoto nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 1321 a 1581)). Než právě tento úmysl rozsudek soudu první stolice výslovně vylučuje, jak shora jest uvedeno, a toto skutkové zjištění přejímá i soud odvolací. Nedostává se tu tedy ke skutkové podstatě přestupku podle §u 320 f) tr. zák. základni známky, a bez této není naplněna skutková podstata onoho přestupku. Při tomto skutkovém zjištění měl býti správně vynesena rozsudek osvobozující, poněvadž skutek obžalovaného nelze podřaditi ani pod jiné ustanovení trestního zákona. Bylo proto podle §§ 33, 479 a 292 tr. ř. o zmatečnì stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2780.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Organisací« ve smyslu § 17 zákona jest spojení několika osob k společnému cíli šetříc určitých pravidel společného jednání a postupu; spadá sem »komise pro pořadatelskou službu (pořadatelské sbory)« komunistické strany; organisace a účel pořadatelských sborů.

(Rozh. ze dne 14. května 1927, Zm I 118/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnì stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 10. ledna 1927, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 17 čís. 1 odstavec druhý zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Nejen řadou výtek, činěných rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., nýbrž znovu též v rámci oněch vývodů, jimiž formálně uplatňován je důvod zmatku čís. 9 a) téhož §u, napadá písemnì zmatečnì stížnost především skutkové zjištění rozsudkové, podle něhož v rozhodné době (od dubna do 26. října 1926) byly v komunisti-

cké straně založeny t. zv. pořadatelské sbory, jakož i stanovisko nalézacího soudu, došedší výrazu arci jen ve výroku rozsudkovém, že (tajnou) organizací ve smyslu Šu 17 zákona na ochranu republiky byla také t. zv. komise pro pořadatelskou službu. Zmateční stížnost namítá, dovolávajíc se důvodu zmatku čís. 5 Šu 281 tr. ř., že onomu prv uvedenému zjištění rozsudkovému nedostává se ve spisech a vůbec nikde nejmenšího skutkového podkladu, a že rozsudkový závěr, podle něhož komise pro pořadatelskou službu byla již sama organizací pořadatelskou, neodpovídá »Zprávě ke konferenci I. pražského kraje K. S. Č.« ani článku »Rudého Práva« ze dne 2. září 1926 »Organisační pokyny pro činnost obvodních výborů a jejich komisí«, z nichž prý je naopak zřejmo, že řečená komise byla přípravným orgánem, zřízeným k tomu cíli, by se pořadatelské sbory zakládaly, a že se teprve pracovalo na vytčení směrnic a určení uspořádání a forem těchto sborů jakož i o směrnicích a návodu k jejich zakládání. Námitka je bezdůvodná, neboť jak skutkové zjištění tak rozsudkový závěr, proti nimž námitka směřuje, docházejí plné opory ve výsledcích hlavního přelíčení, na nichž je rozsudek buduje, zejména v oné »Zprávě ke konferenci I. pražského kraje K. S. Č. (Komunistické strany československé).« Uvádí se v ní na straně 57 pod záhlavím »Komise pro pořadatelskou službu« nejen o komisi samotné, že zahájila činnost v dubnu 1926, že konala celkem osm schůzí, a že se mimo to konalo šest společných porad s vedoucími obvodních komisí pro pořadatelskou službu, tři všeplenární schůze členů pořadatelské služby v P., a že obesláno bylo osmnáct ustavujících schůzí obvodních komisí pro P. S. v sedmnácti obvodech P. a jedna schůze v Č. B., posléze pak, že obesláno bylo třináct dalších schůzí obvodních komisí P. S., nýbrž také, že bylo nařízeno šest pohotovostí, že byla konána dvě cvičení celého pořadatelského sboru P., a že pořadatelským sborem byly obsazeny tři schůze strany a pět demonstračních projevů, dále že byla uspořádána výprava (noční pochod) na slavnosti Svobody do K. a že na »Rudý den« v K. bylo k ochraně projevu vypraveno padesát pořadatelů, do H. pak stodvacet pořadatelů. Podle dalšího odstavce byly ve všech sedmnácti obvodech P. ustaveny oddíly pořadatelské služby a jeden oddíl v Č. B., v posledním odstavci pak se praví, že podrobnosti o síle celého pořadatelského sboru v I. kraji K. S. Č. i jednotlivých oddílů se ve »Zprávě« z pochopitelných důvodů neuvádějí. Posléz uvedené údaje »Zprávy« skytaly nalézacímu soudu bezpečný podklad pro rozsudkové zjištění, že v rozhodné době byla již nejen ona komise pro pořadatelskou službu, nýbrž že v téže době byly již založeny (ustaveny) také pořadatelské sbory samotné, neboť není nejmenší příčiny k pochybnostem o tom, že jimi míněny jsou i ony »oddíly pořadatelské služby«, jež v celkovém počtu osmnácti byly podle »Zprávy« ustaveny ve všech sedmnácti obvodech P. a v Č. B. Ve zprávě označuje se dále jako jeden z úkolů, zbývajících k provedení pro nejbližší období, také sesílení sborů pořadatelské služby v m í s t e c h, v n i c h ž j s o u z a l o ž e n y. Z toho je však zároveň patrné, že ani »Komise pro pořadatelskou službu« neomezovala svoji činnost na pouhé zakládání pořadatelských sborů nebo dokonce, jak se tvrdí ve zmateční stížnosti, na pouhé vytčení směrnic a návodů k jejich zakládání, nýbrž,

že sama obstarávala i některé z úkolů pořadatelských sborů, nařizovala pohotovosti, dávala konati cvičení celého pořadatelského sboru P. a obesílali pořadatelským sborem schůze a demonstrační projevy strany a vypravovala na různé její podniky pořadatele. Vším právem spatřuje tudíž rozsudek také v této »Komisi pro pořadatelskou službu« organizaci ve smyslu §u 17. zákona na ochranu republiky, nehledíc k tomu, že to-muto zákonnému pojmu jakožto spojení několika osob k společnému cíli šetříc určitých pravidel společného jednání i postupu odpovídala by ře-čená komise také tehdy, bylo-li jejím úkolem pouhé zakládání pořada-telských sborů nebo dokonce i jen vytčení směrnic a návodu k jejich za-kládání. Podotknouti sluší, že ona zpráva byla vydána ke konferenci, konané ve dnech 16. a 17. října 1926, a že jejím předmětem je organi-sační stav strany a její práce a činnost v období 1925/1926. Za vylíče-ného stavu věci není arci ani neúplnosti, která by činila rozsudek zma-tečným podle čis. 5 §u 281 tr. ř., v tom, že, jak zmateční stížnost zvlášt' vytýká, jeho rozhodovací důvody přecházejí mlčením zodpovídání se obžalovaných, podle něhož bylo prý konáno pouze několik schůzí ko-mise, od července 1926 pak že ani schůze konány nebyly.

Rozsudkové zjištění, podle něhož jsou pořadatelské sbory zakládány za tím účelem, by v daném okamžiku byla po ruce vojensky organi-sovaná moc, která by mohla násilím provést program komunistické strany, zavedení diktatury proletariátu, podle něhož tedy účelem pořa-datelských sborů jest, podvraceti demokraticko-republikánskou formu státu, napadá zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatku čis. 5. §u 281 tr. ř. námitkou, že ani toto zjištění nemá nejmenšího podkladu ve spi-sech, ani vůbec kde jinde a že zjištění to jest v rozporu s obsahem shora již řečeného článku »Rudého Práva«, v němž prý se klade důraz na to, by do pořadatelských sborů byli získáváni také příslušníci ostatních so-cialistických stran, tedy příslušníci strany českých socialistů a strany sociálně-demokratické, a že tuto okolnost přechází rozsudek mlčením také při řešení otázky tajnosti řečených sdružení. Při ústním provedení zmateční stížnosti poukázala obhajoba v této souvislosti na druhý od-stavec rozsudkových důvodů, kde stojí, že program komunistické strany, pokud není vtělen v nějaké činy, které by nasvědčovaly tomu, že má býti násilím zavedena diktatura proletariátu, násilím změněna demo-kraticko-republikánská forma státu, jest vládou trpěn a nemůže býti trestně sám o sobě stihán, že naopak jest úplně bezvadný v tom případě, když legální cestou se pracuje k jeho uskutečnění, a snaží se z toho do-voditi, že, když rozsudek sám prohlašuje program komunistické strany za trestně nestihatelný, platí to tím spíše o pořadatelských sborech strany. Než jak písemní zmateční stížnost tak i její ústní provedení pře-hlížejí celou souvislost rozsudku. V prvním odstavci rozsudku se mluví o programu komunistické strany, v druhém odstavci jest uvedeno, že program sám o sobě nemůže býti trestně stihán, jest vládou trpěn a že jest bezvadný v tom případě, když se legální cestou pracuje k jeho u-skutečnění. Rozsudek se však ve svých dalších vývodech dovolává člán-ku »Prosincová stávka a bolševické strany«, otištěného v příloze »Orga-nisátor« časopisu »Rudé Právo« ze dne 10. prosince 1925, čis. 288, v němž se prosincová stávka z roku 1920 označuje jako revoluční boj

o bytí a nebytí měšťácké moci, měšťáckého státu a líčí se jako otevřený boj a občanská srážka, jako pokus změnití n á s í l í m ústavu republiky, pokud jde o její samostatnost a demokraticko-republikánskou formu státu; v článku tom se rozebírají chyby, kterých se dopustilo revoltující dělnictvo a jeho vedení, a uvádí se, že dlužno učiniti vše, by se tyto chyby nemohly opakovati; jako příčina neúspěchů označuje se hlavně, že boj byl veden bez cílevědomého vedení, bez cíle vědomé strany bolševické, jež by dovedla revoluci připravit a organisovati, a praví se v článku, že, nemá-li se znovu opakovati prosinec 1920, musí se vytvořiti strana, která by v rozhodných okamžicích dovedla splniti svůj úkol, že strana komunistická musí býti zbolševisována, že však, jsouc přes nesporné pokroky stížena celou řadou organisačních nedostatků, má za povinnost organisovati základní předpoklady revolučního boje. Dále zjišťuje rozsudek, že K. S. Č. (sekce III. internacionály) provádí svoji činnost vůči československé armádě podle pokynů ústředí III. internacionály (výkonného výboru komiterny) mimo jiné také organisováním vlastního komunistického vojska, a k cík vybudování bojových, vojensky organisovaných útvarů, zvaných »pořadatel'skými sbory«. Nalézací soud dospěl vzhledem k předchozím zjištěním rozsudkovým a na základě posudku vojenských znalců k přesvědčení, že jde o formace čistě vojenské a o zřízení štábů obvodních a krajských s organisačním vojenským rázem, a k závěru, zbudovanému mimo to i na onom článku »Prosincová stávka a bolševické strany«, že pořadatelské sbory jsou zakládány za tím účelem, by v daném okamžiku byla po ruce vojensky organisovaná moc, která by program komunistické strany, t. j. zavedení diktatury proletariátu mohla násilím provést, že tedy skutečným účelem pořadatelských sborů jest podvracení demokraticko-republikánskou formu státu. Vlastním účelem pořadatelských sborů jest, by byla připravena vojensky organisovaná moc, která by v daném okamžiku zasáhla a násilím provedla konečný cíl komunistické strany, t. j. zavedení diktatury proletariátu, a by byla vybavena tak, by se již neopakovaly chyby, pro něž selhala násilná akce z roku 1920, jež se v onom článku označuje jako pokus o násilnou změnu ústavy republiky. Tento rozsudkový závěr má v oněch výsledcích průvodního řízení, na nichž jest založen, a ve skutečnostech takto zjištěných plnou oporu, a jest proto bezdůvodnou výtku písemní zmáteční stížnosti s hlediska čís. 5 Šu 281 tr. ř., že závěr ten nemá opory ve spisech.

Zmateční stížnost není v právu ani, pokud s hlediska téhož důvodu zmátečnosti vytýká, že se nalézací soud náležitě nezabýval článkem »Rudého Práva« ze dne 2. září 1926, podle něhož mají býti »Sbory proletářské obrany« ustavovány z příslušníků všech dělnických organisací (komunistů, sociálních demokratů, českých socialistů a jiných), i z dělníků indiferentních, a pokud se snaží dovoditi, že, kdyby se byl nalézací soud touto okolností náležitě zabýval, nebyl by dospěl k přesvědčení, že šlo o organisaci tajnou, t. j. takovou, která předstírá jiný účel, nežli ve skutečnosti má, neboť prý nelze k t a j n é m u účelu získávati příslušníky jiných politických stran. Okolnost ta není však způsobitou, by mohla míti rozhodující vliv na opačné přesvědčení nalézacího soudu. Neboť

pokud nejde ještě o to, by bylo služeb pořadatelských sborů použito přímo k provedení jejich pravého a vlastního účelu, t. j., k násilnému zavedení diktatury proletariátu, jak jej zjišťuje rozsudek, potud ovšem může jejich vlastní a pravý účel zůstatí tajným i za přibrání příslušníků jiných politických stran, může býti i před takovými členy až do doby činného vystoupení sborů při násilné akci tajen. Nálezací soud zjišťuje, že obžalovaní jako příslušníci komunistické strany znali pravý účel pořadatelských sborů. Zrušovací soud vidí v tom zřejmý poukaz na odůvodnění nálezacího soudu, že pro členy pořadatelských sborů, pokud by byli příslušníky jiné politické strany než-li komunistické, měl zůstatí pravý účel a poslání těchto sborů utajen. Není proto zmateční stížnost v právu, namítá-li, že by předstírání oněch účelů nebylo při účasti ostatních socialistických stran v pořadatelských sborech možným, není tudíž ani neúplnosti, která by činila rozsudek zmatečným podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. v tom, že se jeho rozhodovací důvody oním bodem článku »Rudého Práva« ze dne 2. září 1926, na nějž poukazuje zmateční stížnost, zvlášť nazabývají. Ve shora nastíněných skutečnostech, zjištěných rozsudkem, shledal však nálezací soud právem oporu i pro ono své přesvědčení, podle něhož účel, který přikládali pořadatelským sborům ve své obhajobě obžalovaní, byl pouze předstírán, postrádá tudíž oprávnění také další námitka zmateční stížnosti, že pro dotyčný rozsudkový závěr nejsou uvedeny důvody. Vývody zmateční stížnosti uplatňujícími důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., pokud jsou zbudovány na předpokladu, že pořadatelské sbory v rozhodné době jako hotová organizace ještě založeny nebyly, a na názoru, že »Komise pro pořadatelskou službu« není organizací ve smyslu Šu 17 zákona na ochranu republiky, netřeba se blíže zabývatí vzhledem k tomu, že v onom směru je zmateční stížnost v nepřipustném rozporu se skutkovým zjištěním rozsudkovým, podle něhož pořadatelské sbory v době té již založeny byly, kdežto právní bezpodstatnost a mylnost onoho názoru, hájeného zmateční stížností byla v příslušné spojitosti dolíčena již dříve. Pozbývá tudíž věcného podkladu a tím i oprávnění námitka, zbudovaná zmateční stížností výhradně na onom předpokladu a jejím mylném názoru, jakoby ani o přistoupení obžalovaných k tajné organizaci a o jejich účasti na téže činnosti nemohlo býti řeči, i její další námitka, podle níž prý obžalovaní nemohli míti vědomí, že přistupují k tajným organizacím s účelem, naznačeným v Šu 17 zákona na ochranu republiky, a že se účastní činnosti takovýchto organizací. Rozsudek zjišťuje výslovně a případně, že obžalovaní jako příslušníci komunistické strany znali jak její vrcholný cíl, zavedení diktatury proletariátu cestou násilí, tak i účel organizace pořadatelských sborů, a že účel těchto sborů, uváděný jimi v rámci jich obhajoby, je pouze předstírán. Zmateční stížnost brojí tudíž i tu opět jen nepřipustně proti oněm rozsudkovým zjištěním povahy ryze skutkové, namítá-li, že pro vinu obžalovaných není po stránce subjektivní vůbec žádného »momentu«, a je posléze v nepravu též, pokud v tom, že se obžalovaní sestoupili v onu komisi, spatřuje pouhé beztrestné jednání přípravné. Vychází také tu z onoho předpokladu jednak příčícího se opačného skutkovému zjištění rozsudkovému, jednak i právně mylného, jakoby pořadatelské sbory tehdy ještě nebyly založeny, a jakoby komise

pokud se týče obžalování, komisi tu tvořivší, naopak měli jako přípravný orgán teprve klásti základy a konati přípravy k zakládání oněch sborů. Bylo proto zavrhnouti zmatečnící stížnost jako neodůvodněnou, v mnohém směru pak i jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 2781.

Postup, který nařizuje § 263 tr. ř. k zachování práva stíhati čin nově na jevo vyšlý, jest nutným pouze tehdy, když nový čin vyjde na jevo při hlavním přelíčení; ustanovení druhého odstavce § 263 tr. ř. nelze použítí na nový trestný čin obžalovaného, který se udál mimo hlavní přelíčení.

(Rozh. ze dne 14. května 1927, Zm I 209/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečnící stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího ze dne 17. prosince 1926, jímž byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti podle §u 487 tr. zák., spáchaný tím, že dne 23. října 1926 v K. Jan S. Josefa P-u a Antonín S. Bělu P-ovou křivě vinili ze zločinu, aniž obvinění šlo tak daleko, by nabylo vlastností, které tu podle §u 209 tr. zák. býti musí, by se stalo zločinem utrhaní na cti, byl porušen zákon v ustanovení §u 263 tr. ř.

D ů v o d y:

U okresního soudu v Kostelci n. Č. Lesy pod č. j. T 470/26 zahájeno bylo trestní řízení proti obviněným pro přestupek podle §u 391 tr. zák., jehož se prý dopustili tím, že ač byla kontumace, neopatřili svou fenu tak, by nemohla nikomu ublížiti, čímž se stalo, že ona fena dne 3. září 1926 kousla patnáctiletou Bělu P-ovou. Hlavní přelíčení v této trestní věci na den 23. října 1926 ustanovené bylo po jednání odročeno k výslechu dalších svědků na den 6. listopadu 1926. Dne 27. října 1926 došly okresnímu soudu v Kostelci n. Č. Lesy dvě soukromé obžaloby, a to prvá pod č. j. T 561/26 na obžalovaného Jana S-u, podaná Josefem P-ou pro přestupek urážky na cti, jehož se obžalovaný Jan S. dopustil dne 23. října 1926 tím, že po přelíčení řekl o soukromém obžalobci, že naváděl svědkyni O-ovou, že jí dobře zaplatí. Druhou obžalobu pod č. j. T 560/26 podal též Josef P., jako otcovský opatrovník poškozené Běly P-ové na Antonína S-u pro přestupek urážky na cti, jehož se obžalovaný Antonín S. dopustil dne 23. října 1926 tím, že po přelíčení řekl Běle P-ové, když účtovala svoje soukromoprávní nároky, že jest to vydírání. O obou těchto soukromých obžalobách bylo ustanoveno hlavní přelíčení na den 6. listopadu 1926, v jehož průběhu bylo prohlášeno usnesení, že se obě tyto trestní věci spojují s trestní věcí T 470/26 (pro přestupek §u 391 tr. zák.), načež všechny tři trestní věci projednány — bez jakékoli námítky účastněných stran — společně a vyneseny jediný rozsudek, jímž oba obžalovaní byli uznáni vinnými přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 487 tr. zák., kdežto od obžaloby pro přestupek